

DBK: Het Gents Model

Concept & implementatie

Organisatie vanuit Justitie en vanuit
Hulpverlening

INHOUD PRESENTATIE

- I. Belgisch drugbeleid
- II. O.M. en problematisch druggebruik
- III. De rechtbank en problematisch druggebruik
- IV. Zoektocht naar een oplossing
- V. DBK – FILM
- VI. Evaluaties - bevindingen

I. BELGISCH DRUGSBELEID

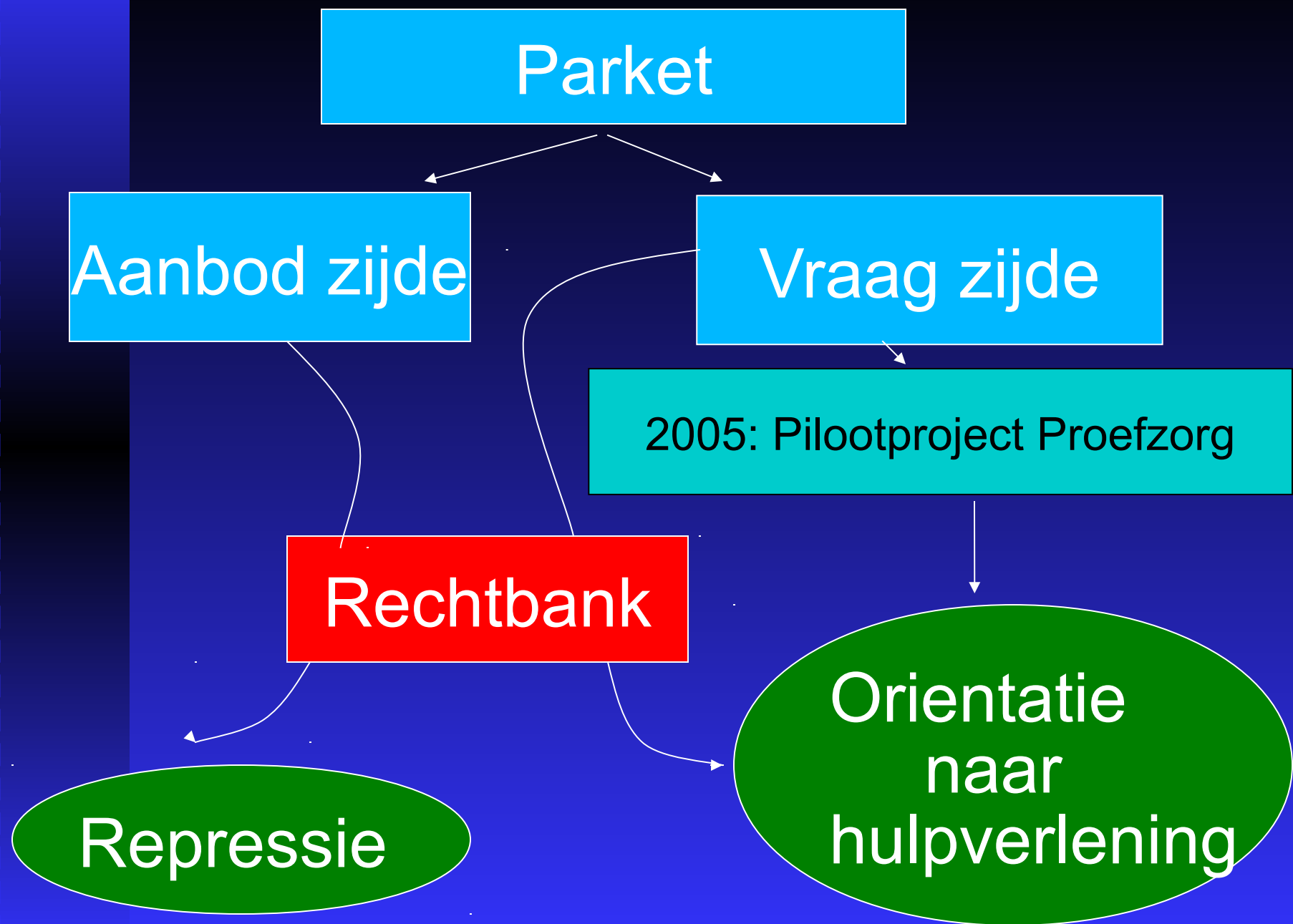
Integraal en geïntegreerd drugbeleid:

- Preventie voor niet (problematische gebruikers)
- Behandeling voor problematische gebruikers
- re-integratie van verslaafden
- Repressie voor producenten en handelaars

II. Openbaar Ministerie en problematisch druggebruik:

Proefzorg: aanbieden van hulpverlening in plaats van vervolging

- Alternatieve manier van afhandelen
- Op het niveau van het parket
- Gestart in augustus 2005

Parket

Aanbod zijde

Vraag zijde

2005: Pilotproject Proefzorg

Rechtbank

Repressie

Orientatie
naar
hulpverlening

Objectief Proefzorg

Verwijzen van problematisch druggebruikers naar de hulpverlening

- Vroege tussenkomst
- Zonder dagvaarding voor de rechtbank
- Geen registratie op strafblad

Doel:

- Verhinderen van recidive
- Streven naar reïntegratie

Legale basis:

- Opportuniteitsbeginsel parket (tot 2014)
- BIS – art. 216 ter (sinds 2014)

III. Niveau Rechtbank: Definiëren van het probleem

- Problematisch druggebruik leidt vaak tot criminele feiten of overlast met hoge sociale kosten als gevolg;
- Elk justitieel apparaat poogt deze negatieve aspecten in te dijken door het probleem aan te pakken;
- Onze klassieke manier (gevangenis, werkstraf, probatie) slaagt er niet in op een efficiënte wijze het onderliggende probleem aan te pakken

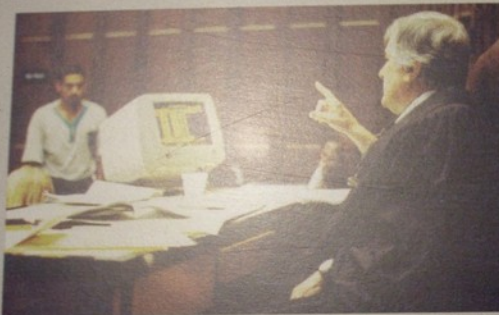
Met als gevolg dat:

- Het onderliggende probleem blijft bestaan;
- We slagen er niet in de vraag- en/of aanbodzijde terug te dringen
- Blijvend gevaar op druggerelateerde criminaliteit
- Hoge sociale kosten blijven bestaan (gezondheidszorg, criminaliteit, niet-efficiënte kosten op het juridisch systeem, overvolle gevangenissen)

Conclusie van de klassieke benadering

- Tussenkomsst van de rechtbank stopt na het vonnis
 - Rol van de advocaat is uitgespeeld na het vonnis
 - Geen tijd voor het ontwikkelen van een aan de beklaagde aangepast behandelplan dat rekening houdt met de complexiteit en multifactoriële oorzaken van een drugverslaving
 - Vaak worden rigide en verkeerde voorwaarden opgelegd aan de beklaagde
 - Tijdsverloop tussen vonnis en daadwerkelijk inschakelen hulpverlening
- Een niet efficiënte besteding van belastingsgeld
- Een grote investering zonder winst voor de maatschappij en zonder oplossing voor de beklaagde

IV: Zoektocht naar een oplossing

The first drug court, Dade County, Florida, September 1989. Judge Stanley Goldstein started the first drug court in Florida, in 1989 with the help of prosecutor Janet Reno, later the U.S. Attorney General. Non-violent offender-addicts attend work or school and remain drug-free, proved by regular urine tests. Failure to comply means escalating sanctions, including jail time. Success rates are double and triple traditional treatment programs. Now a fast-growing movement, drug courts are one of the most promising developments in the field. *Miami Herald*

A California drug court, Hayward, California, 1998. By the late 1990s hundreds of locales had instituted drug courts. Judge Peggy Fulton Hora presiding over Drug Treatment Court in San Leandro-Hayward Judicial District, California. *DEA*

→ We bestudeerden de

Drugtreatmentcourts in de V.S. & Canada

- Kritisch in het begin (common law systeem – Amerikaanse cultuur)
- Maar: Eye-opener: aanwenden van het strafrechtstelsel om individueel gedrag te wijzigen
- Op die wijze behalen ze betere resultaten om de onderliggende problemen aan te pakken

V. DBK Gent

Ontwikkeling van de Gentse DrugBehandelingsKamer

- bottom – up benadering
- Concrete uitwerking

Pilootproject Gent: de drugbehandelingskamer (DBK)

De drugbehandelingskamer is een gespecialiseerde kamer binnen de rechtbank van eerste aanleg die de mogelijkheid verschaft aan de beklaagde om -onder supervisie van die kamer- aan zijn of haar drugprobleem te werken.

De hulpverlening is aanwezig op zitting in de persoon van de DBK-liaison.

De duurtijd van de gesuperviseerde drugbehandeling varieert van zes maanden tot twaalf maanden afhankelijk van de inzet en vooruitgang van de beklaagde.

DRUGBEHANDELINGSKAMER

Inleidingszitting

- uitleg + nagaan bereidheid traject
- Contact liaison - beklaagde

Orientatie zitting

- beklaagde stelt behandelplan voor
- bespreking

Opvolgingszittingen

- Behandelplan bijstellen
- positieve incentives / sancties)

Eindzitting

- Beoordeling zaak
- rekening houdend met traject

PROCUREUR

1. Selectie dossiers (selectiecriteria)

- Strafbare feiten veroorzaakt door druggebruik
- Druggebruikers die strafbare feiten plegen ↔ criminelen die ook drugs gebruiken
- Elk strafbaar feit (ook geweldsdelicten)

1. strafbare feiten:

- drugbezit
- druggerelateerde criminaliteit
- drugsverkoop om eigen gebruik te financieren

2. persoon van de dader:

- dossier/PV's
- strafregister
- beknopte maatschappelijke enquête

PROCUREUR

2. Zitting:

- inleidingszitting:

- Dossier en bewijzen verduidelijken
- Uitleggen waarom DBK
- Verschillende straffen toelichten (justitiële druk)

RECHTER

- inleidingszitting:

- Geen pre-court meeting omwille van rechten van verdediging (EHRM)
- alle informatie wordt verzameld ter terechtzitting
- Inschatten drugproblematiek door ondervraging van beklaagde
- Inschatten motivatie beklaagde
- Verwijzing naar liaison met klemtoon op diens onafhankelijkheid

PROCUREUR

- opvolgzittingen:

- Nieuwe feiten checken
- Oude/nieuwe dossier samen dagvaarden voor DBK
- Motiveren – stimuleren/ confronteren
 - Belang (internationaal onderzoek)
 - Andere rol dan in normale zitting

- eindzitting:

- Specifieke straf vorderen rekening houdend met de resultaten van het DBK traject

RECHTER

- opvolgzittingen:

- Beklaagde ondervragen
- Motiveren bij positief verloop
 - Belang van positieve incentives
 - Andere rol dan in normale zitting
- Sancties bij negatief verloop
 - Traject herzien
 - Traject beëindigen

- eindzitting:

- Vonnis maken rekening houdend met resultaten DBK traject

HULPVERLENING

- Reguliere drughulpverlening (actor)

- Gent: groot aantal verschillende diensten georganiseerd in één netwerk

- Niet alleen DRUGhulpverlening, ook heel veel diensten bevoegd voor andere levensdomeinen (partners) –belang van maatschappelijke inbedding

- **LIAISON = brug tussen justitie & hulpverlening**

ROL van de LIAISON

- onafhankelijk
- Behoort tot drughulpverlening
- Helpt de beklaagde een behandelplan ontwikkelen op maat en aangepast aan zijn/haar specifieke noden
- beroepsgeheim: in DBK: enkel info over hulpverleningsprocedures – niet over inhoud behandeling
- Follow up – case manager ?

BRUG NAAR DE REGULIERE HULPVERLENING

CONCLUSIE

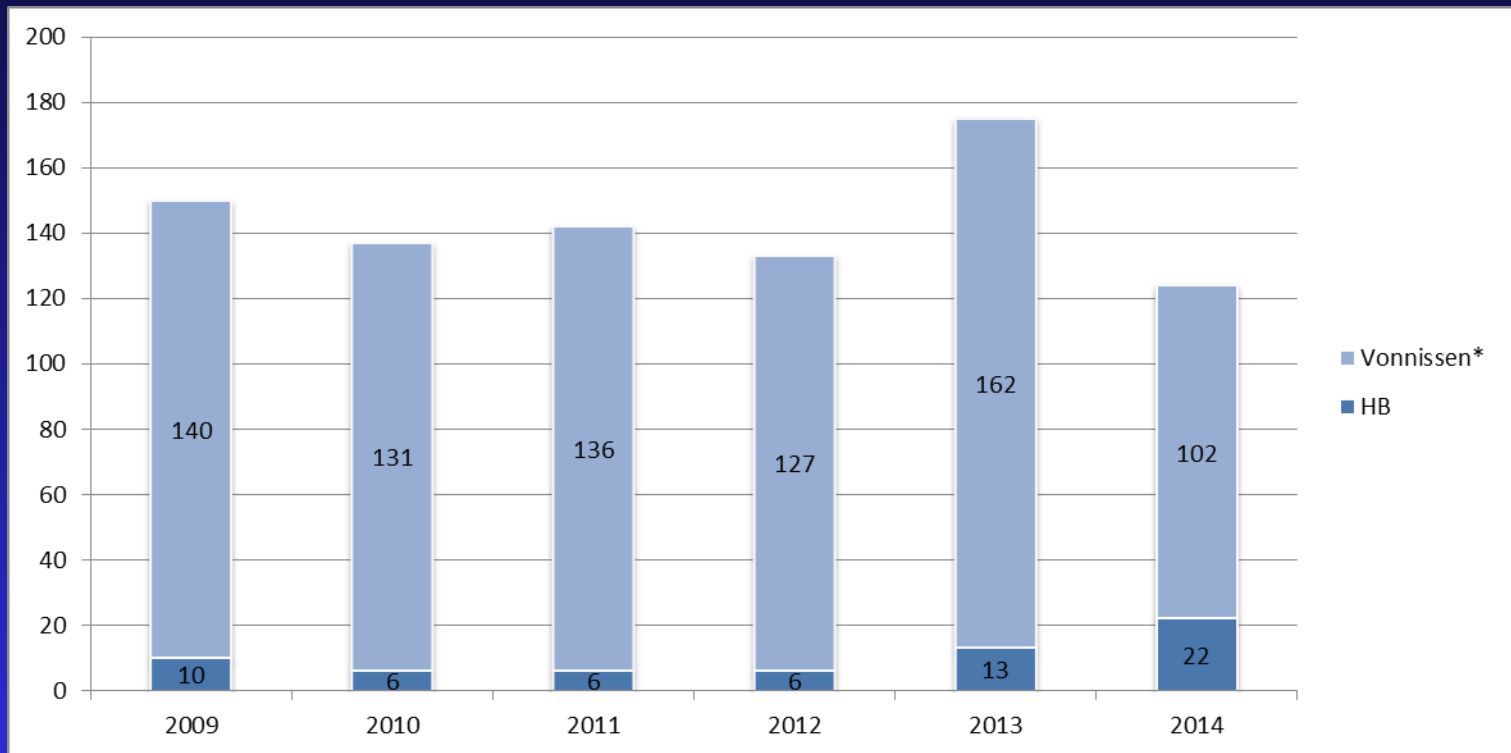
- Elke actor heeft hetzelfde doel maar een verschillende rol, een verschillende verantwoordelijkheid en een verschillende aanpak om dat doel te bereiken
- Respect voor elkaars rol
- Onafhankelijkheid
- Multidisciplinaire aanpak is noodzaak
- Eerst behandeling, dan beoordeling

VI. Evaluatie en impact op probatie en beroep

- Gemiddeld 6 maanden tussen laatst gepleegde feiten en start traject
- Bij 80% daalt recidive:
 - $\frac{3}{4}$ recidiveert niet in eerste 18 maand
 - $\frac{1}{4}$ pleegt minder feiten dan voor DBK
- In DBK-groep recidiveert 38,6% tegenover 56,1% in controlegroep
- Zelfde resultaten voor DBK-cliënten met uitgebreide strafrechtelijke voorgeschiedenis

- Veelplegers hebben meer kans op recidive maar deze kans verkleint bij het volgen van een DBK-traject.
- Bij DBK-clienten die een hulpverleningstraject hebben opgestart wordt een verbetering vastgesteld op verschillende belangrijke levensdomeinen (doorverwijzing drughulpverlening, financiële begeleiding, arbeidsmarkt)

Beroepen tegen vonnissen DBK

Evolutie probatiedossiers

